

ZAKLJUČCI

STRUČNOG SKUPA UDRUGE HRVATSKIH SREDNJOŠKOLSKIH RAVNATELJA

održanog u Vodicama 6.- 8.10.2017.

Razvoj odgojno-obrazovnog sustava jedan je od hrvatskih strateških prioriteta i značajno ovisi o modelu upravljanja i rukovođenja školskim ustanovama. Ravnatelji srednjih škola ukazuju na bitne nedostatke toga modela:

- Ravnatelji se u hrvatskim školama, suprotno praksi u zemljama EU i drugim razvijenim demokratskim državama biraju bez propisanih kriterija, mjerila, te provjera kompetencija, odnosno provedenog programa osposobljavanja.
- Prilikom izbora ravnatelja nastavnici po dva puta glasaju (kao članovi Nastavničkog vijeća i Radničkog vijeća) bez ikakvih propisanih kriterija.
- Bez obzira na uspješnost rada ravnatelja, nakon isteka mandata postoji mogućnost da ih Školski odbor ne izabere zbog raznih političkih ili osobnih interesa.
- S obzirom da je u postojećem Zakonu navedeno da se s ravnateljem sklapa ugovor o radu na određeno vrijeme, neizabrani ravnatelj koji je više od 2 mandata bio ravnatelj, postaje tehnološki višak bez ikakvog prava te vrlo lako ostaje bez zaposlenja. Time su ravnatelji jedini u sustavu odgoja i obrazovanja kojima 30 dana nakon isteka mandata prestaju sva prava. Na taj način sustav ove ljude odbacuje, a njihovo stečeno znanje i iskustvo ostaju neiskorišteni.
- Postupak izbora i reizbora ravnatelja škola je najsloženiji u državi te se ne primjenjuje za niti jedan drugi sektor/područje u javnim i državnim službama.
- U sadašnjem Zakonu ovlasti ravnatelja propisane su na način da je ravnateljski posao funkcija, ali s odgovornošću koja više odgovara profesiji. Međutim, ravnatelji nemaju pogodnosti kakve imaju ostale osobe na funkcijama u RH.
- Ravnatelji su plaćeni prema broju učenika te im se ne priznaje kao kod nastavnika ako su u školi učenici s teškoćama. Time su ravnatelji jedini u sustavu materijalno sankcionirani za smanjenje broja učenika u razrednom odjelu kao posljedicu provođenja pedagoškog standarda. Složenost posla ravnatelja bitno se povećala s povećanjem broja učenika s teškoćama, učenika iz nepovoljnih obiteljskih i socijalnih prilikama te provedbom brojnih europskih i drugih školskih aktivnosti i projekata. Osim toga smanjena je plaća ravnatelja time što nemaju dio plaće koji se odnosi na dodatak na neposredni odgojno-obrazovni rad. Sa svim tim financijskim odredbama, ravnateljima je posljednjih godina po nekoliko osnova smanjena plaća te nemaju mogućnost napredovanja. Posljedica navedenog je da je često u školama plaća ravnatelja izjednačena s plaćom pojedinih nastavnika. Odgovornost i radno vrijeme ravnatelja nije izjednačena s jednako plaćenim nastavnicima.
- Ravnatelji u RH gotovo da su jedini u Europi koji nemaju pomoćnika.

- Ravnatelji jedini u odgojno-obrazovnom sustavu ne mogu napredovati u zvanju.

- Ravnatelj je odgovoran za sve poslove i rezultate rada, učenja i poučavanja u školi, programe, kurikulume, podršku učenicima, EU projekte i ostale projekte kao i za zgrade, opremu, igrališta, dvorane te sve procese i aktivnosti koje srednjoškolska ustanova provodi. Unatoč tome autonomija ravnatelja je vrlo ograničena. Propisi vezani uz natječaj, izbor i praćenje rada zaposlenika u školskim ustanovama su bitno drugačiji, s većim ograničenjima, nego u drugim javnim službama. Time je i autonomija ravnatelja i školskih ustanova puno više ograničena nego u drugim javnim službama.

- Obzirom na sadašnji nepovoljni status ravnatelja u odnosu na položaj ostalih zaposlenika u prosvjeti, realno je očekivati sve manje kompetentnih, stručnih i motiviranih ljudi koji se žele prihvatiti ovoga odgovornog posla, osobito na vrijeme duže od 10 godina. Kakve će to nepovoljne posljedice imati za kvalitetu odgojno-obrazovnog sustava, možemo pretpostavljati, osobito ako uzmemo u obzir da sva svjetska istraživanja dokazuju da je oko 20% utjecaj ravnatelja na postignuća učenika.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi mijenja se po dvanaesti puta od 2008. i unatoč tim brojnim promjenama još nisu riješeni navedeni problemi.

Zbog svega navedenog zahtijevamo u trenutnoj izmjeni i dopuni Zakona HITNO RJEŠENJE RADNE SIGURNOSTI RAVNATELJA te ubrzanje stvaranja svih uvjeta za profesionalizaciju rada ravnatelja!

Za ostvarivanje kvalitetnog sustava upravljanja i rukovođenja odgojno-obrazovnim ustanovama potrebno je ispuniti sljedeće:

1. Profesionalizirati radno mjesto ravnatelja, a to uključuje promjenu zakona uz jasno određenje uloge, povećanje autonomnosti uz pripadajuću odgovornost ravnatelja, osposobljavanje i stalno usavršavanje kako bi mogao voditi školu i učenički dom prema izvrsnosti.
2. Jasno definirati kompetencije i kriterije za izbor i vrednovanje rada ravnatelja.
3. Imati ugovor o radu na neodređeno radno vrijeme kao i mogućnost napredovanja u zvanju.
4. Uskladiti koeficijent plaće prema složenosti i odgovornosti, a ne samo po broju učenika, odnosno promijeniti Uredbu o nazivima radnih mjesta i koeficijenta složenosti poslova u javnim službama.

Napominjemo da ukoliko ravnatelj ne postane profesija nema potrebe za licenciranjem.

Pozivamo ministricu i sve donositelje odluka obrazovne politike da pažljivo razmotre situaciju vezanu uz ulogu, položaj i status ravnatelja te da što prije realiziraju sve potrebne aktivnosti kako bi se unaprijeđujući ulogu i rad ravnatelja unaprijedio sustav odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Predsjednica UHSR-a

Suzana Hitrec, prof.